

M.A. (PART-I)**EDUCATION****ADVANCED PHILOSOPHY AND SOCIOLOGY OF EDUCATION****(PAPER – I) (JAN-19)****[Marks: 80]**

the right question paper.

in sections.

2. Q.5 and Q.10 are compulsory.**Section – 1**

- Q.1** Explain the concept and functions of educational philosophy. **20**
- Q.2** “The Buddhist philosophy of education has contributed to social transformation.” **20**
Elucidate with reference to the educational implications of the Buddhist philosophy.
- Q.3** What are different factors that have contributed to Autonomy in India? **20**
- Q.4** What is multicultural education? Explain the principles of learning and teaching in a multicultural society. **20**
- Q.5** Write short notes **20**
(a) Basic principles of pragmatism,
(b) ICT and Professional Development,
(c) Concept of Benchmarking
(d) Principles of teaching and learning according to Sri Aurobindo

Section – 2

- Q.6** “Every teacher needs to be familiar with the knowledge of Sociology of Education.” **20**
Discuss with reference to the scope of sociology of education.
- Q.7** Explain the features of structural functionalism and its implications to education. **20**
- Q.8** What is meant by social stratification? Explain the main features of social stratification. **20**
- Q.9** Explain the various ways by which education influences the culture of country. **20**
- Q.10** Write short notes **20**
(a) Concept of professional socialization,
(b) Citizenship education,
(c) Effects of development on educational outcomes,
(d) Uses of Open Systems Approach

TURN OVER

2

(मराठी अनुवाद)

(३ तास)

(एकूण गुण: ८०)

- सूचना : १) प्रत्येक विभागातील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
२) प्र. ५ आणि प्र. १० अनिवार्य आहे.

विभाग - १

- प्र.१ शैक्षणिक तत्वज्ञानाची संकल्पना आणि कार्ये स्पष्ट करा. २०
- प्र.२ “सामाजिक संक्रमणात शिक्षणातील बौद्ध तत्वज्ञानाचे योगदान आहे”. बौद्ध तत्वज्ञानाच्या शैक्षणिक महत्त्वासंदर्भात स्पष्टीकरण द्या. २०
- प्र.३ भारतातील स्वायत्ततेत योगदान देणारे विविध घटक कोणते? २०
- प्र.४ बहुसांस्कृतिक शिक्षण म्हणजे काय? बहुसांस्कृतिक समाजातील बहयजन आणि अध्यापनाची तत्वे स्पष्ट करा. २०
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोघांवर थोडक्यात लिहा. २०
- अ) कार्यवादाची मूलभूत तत्वे
ब) अयसीटी/माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञान आणि व्यावसायिक विकास
क) बॅन्चमार्कीगची संकल्पना
ड) श्री अरविंदो यांच्या मते अध्यापन आणि अध्यापनाची तत्वे

विभाग - २

- प्र.६ “शिक्षणाच्या समाजशास्त्राच्या ज्ञानाशी प्रत्येक शिक्षाकाने परिचित असणे गरजेचे आहे.” शिक्षणाच्या समाजशास्त्राच्या व्याप्ती संदर्भात चर्चा करा. २०
- प्र.७ रचनात्मक कार्यवादाची वैशिष्ट्ये आणि त्याचे शैक्षणिक महत्त्व स्पष्ट करा. २०
- प्र.८ सामाजिक स्तरीकरण म्हणजे काय? सामाजिक स्तरीकरणाची मुख्य वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. २०
- प्र.९ देशाच्या संस्कृतीवर प्रभाव टाकणारे शिक्षणाचे विविध मार्ग स्पष्ट करा. २०
- प्र.१० खालीलपैकी कोणत्याही दोघांवर थोडक्यात लिहा. २०
- अ) व्यावसायिक सामाजिकरणाची संकल्पना
ब) नागरिकत्व शिक्षण
क) शैक्षणिक फालनिपद्धतीवर विकासाचा परिणाम
ड) मुक्त प्रणाली उपागमाचे उपयोग

M.A. (PART-I)

EDUCATION

ADVANCED EDUCATIONAL PSYCHOLOGY

(PAPER – II) (JAN-19)

Q.P. Code: 37474

[Three Hours]

[Marks:80]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Attempt **Four** questions of which Q.No.8 is compulsory.

- Q.1** Explain the concept of Educational Psychology. Illustrate the contribution of educational psychology to the teaching process. **20**
- Q.2** Critically analyse and write educational implications of social constructivism theory by Vygotsky. **20**
- Q.3** Define learner diversity. How Emotional Intelligence as one of the aspect of learner diversity, contribute in students holistic development? **20**
- Q.4** Explain the concept of learning styles. Describe Kolb’s model along with it’s application. **20**
- Q.5** “Socio – culturally disadvantaged children need special attention and educational input”. Justify. **20**
- Q.6** How have the Humanist psychologists contributed to the understanding of motivation. **20**
- Q.7** Elucidate the techniques for the effective management of groups. **20**
- Q.8** Write short notes on **any four**:- **20**
- Key features of cognitive school of psychology.
 - Educational implications of classical conditioning.
 - Determinants of personality.
 - Concept of creativity.
 - Characteristics of Dyslexia.
 - Maslow’s Hierarchy of needs.

Q.P. Code: 37474

[वेळ: 3 तास]

[गुण: ८०]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: १. चार प्रश्न सोडवा त्यामधील प्रश्न क्र. ८ अनिवार्य आहे.

- प्र. १ शैक्षणिक मानसशास्त्र संकल्पना स्पष्ट करा. अध्यापन प्रक्रियेत शैक्षणिक मानसशास्त्राचे योगदान सोदाहरण लिहा. २०
- प्र. २ वायगॉटस्कीच्या सामाजिक ज्ञानरचनावादी उपपत्तीचे चिकित्सक विश्लेषण करा आणि शैक्षणिक उपयोजन लिहा. २०
- प्र. ३ अध्ययनकर्त्याची भिन्नता (वैविध्य) व्याख्या लिहा:- विद्यार्थ्यांच्या सर्वकष विकासासाठी अध्ययनकर्त्याच्या भिन्नतेचा एक घटक म्हणून भावनिक बुद्धिमत्ता कसे योगदान करते? २०
- प्र. ४ अध्ययन शैली संकल्पना स्पष्ट करा. कोलबच्या प्रतिमानाचे त्याच्या उपाययोजना वर्णन करा. २०
- प्र. ५ “सामाजिक – सांस्कृतिक वंचित बालकांना विशेष लक्ष पुरवण्याची आणि शैक्षणिक संसाधनांची आवश्यकता आहे” समर्थन करा. २०
- प्र. ६ मानवतावादी मानसशास्त्रातानी प्रेरणेचे आकलन होण्यासाठी कशाप्रकारे योगदान दिले आहे? २०
- प्र. ७ समूहांच्या परिणामकारक व्यवस्थापनासाठीची तंत्रे विशद करा. २०
- प्र. ८ खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर थोडक्यात लिहा. २०
- अ) मानसशास्त्राच्या ज्ञानात्मक शाळेची (शाखेची) खास वैशिष्ट्ये.
- ब) अभिजात अभिसंधानाचे शैक्षणिक उपयोजन
- क) व्यक्तिमत्वाची निर्धारके
- ड) सृजनशीलतेची संकल्पना
- इ) वाचन अक्षमतेची गुण वैशिष्ट्ये
- फ) मास्तो गरजांची वर्चस्व श्रेणी

M.A. (PART-I)

EDUCATION

RESEARCH METHODOLOGY IN EDUCATION

(PAPER – III) (JAN-19)

Q.P. Code: 37471

[Time: 3 Hours]

[Marks:80]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Attempt **Four** questions of which Q.No.8 is compulsory.

- Q.1** What is experimental method of research? Explain various experimental design? **20**
- Q.2** Define variables. Explain the types of variables. **20**
- Q.3** What is rating scale? Explain the uses and limitations of rating scale. **20**
- Q.4** Explain the steps of observation techniques with its merits and limitation. **20**
- Q.5** Explain the need of research proposal. Select any one topic for research in education and prepare research proposal. **20**
- Q. 6** State the mechanism of writing dissertation and thesis? Explain the criteria of evaluation of research report. **20**
- Q.7** Explain the steps of preparing a research tool in detail with suitable examples. **20**
- Q.8** Attempt any four questions. **20**
- a. Scope of educational research
 - b. Characteristics of good sample.
 - c. Source of hypothesis.
 - d. Difference between parametric and non- parametric technique.
 - e. Test-retest methods of estimating reliability.
 - f. Importance of bibliography

[वेळ: 3 तास]

[गुण: ८०]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: १. चार प्रश्न सोडवा त्यामधील प्रश्न क्र. ८ अनिवार्य आहे.

- प्र. १ संशोधनाची प्रायोगिक पद्धती म्हणजे काय ? प्रायोगिक अभिकल्पकाचे विविध प्रकट स्पष्ट करा. २०
- प्र. २ चलाची व्याख्या द्या? चालाचे प्रकार स्पष्ट करा. २०
- प्र. ३ पट्टिच्यन श्रेणी म्हणजे काय ? पट्टिच्यन श्रेणीचे उपयोग अ मर्यादा स्पष्ट करा २०
- प्र. ४ निरीक्षण तंत्राच्या पायरी त्यांच्या गुण मर्यादा सहित स्पष्ट करा. २०
- प्र. ५ संशोधन आराखड्याची गरज स्पष्ट करा . शिक्षणातील संशोधनावर आधारित कोणत्याही एका घटकाची निवड करून त्यावर संशोधन आराखडा तयार करा. २०
- प्र. ६ लघुशोधनिबंद अ प्रबंद लिहिण्याची यंत्रचना लिहा. संशोधन अहवालाच्या मूल्यमापनाचे निकष स्पष्ट करा २०
- प्र. ७ संशोधनाच्या साधन निर्मितीच्या पायरी उदाहरणासहीत सविस्तर स्पष्ट करा २०
- प्र. ८ खालील पैकी कोणतेही चार सोडवा. २०
- अ) शैक्षणिक शोधाची व्याप्ती.
- ब) चांगल्या नमुना निवडीचे वैशिष्ट्य
- क) परीक्लप्नानेचे स्रोत
- ड) परिमेय आणि अपरिमेय तंत्रातील फरक
- इ) विश्वसनीयता काढण्याची चाचणी पुनर्रचना पद्धती.
- फ) संदग्रंथ यादीचे महत्व.

M.A. (PART-I)

EDUCATION

TEACHER EDUCATION

(PAPER – IV) (JAN-19)

Q.P. Code :09619

[Time: 3 Hours]

[Marks:80]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. Attempt any three question from question no. 1 to 7
 2. Question no.8 is compulsory

- Q.1** a) Discuss the need and scope of Teacher Education **10**
b) Explain the need and importance of reflective teaching **10**
- Q.2** a) Discuss the changing scenario of Teacher Education in the context of globalisation. **10**
b) Explain the professionalism of Teacher Educators. **10**
- Q.3** a) Explain the meaning and various components of Teacher Effectiveness. **10**
b) Explain the functions of NCTE. **10**
- Q.4** a) Explain the concept of globalization. Discuss it's impact on Teacher Education. **10**
b) Explain the concept of quality. Discuss it's characteristics. **10**
- Q.5** a) Discuss the application of ICT in Teacher Education **10**
b) Discuss the trends in reasearch on Teacher Education in India. **10**
- Q.6** a) Explain the concept of autonomy. How can autonomy help the affiliated institutions ? **10**
b) Describe the elements of co-operative learning **10**
- Q.7** Explain the functions of University Grants Commission (UGC) **20**
- Q.8** Write short notes on **any four** of the following **20**
a) Meaning and uses of performance Appraisal
b) Competencies required of teacher at Higher Secondary level
c) Triangular basis of Teacher Education
d) Challenges for the Education Policy
e) Scope of research in Teacher Education
f) Value based Teacher Education.
-

Q.P. Code :09619

मराठी रुपांतर

- प्र.१ अ) अध्यापक शिक्षणाची गरज व व्याप्ती चर्चा करा ? १०
ब) परावर्तिय अध्यापनाची गरज आणि महत्व स्पष्ट करा. १०
- प्र.२ अ) जागतिक संदर्भात अध्यापक शिक्षणाच्या बदलत्या रूपरेषेची चर्चा करा. १०
ब) शिक्षक प्रशिक्षणाची व्यावसायिक नितीमत्ता स्पष्ट करा. १०
- प्र.३ अ) शिक्षक परिणामकतेचा अर्थ आणि विविध घटकाची चर्चा करा ? १०
ब) एन.सी.टी.ई ची कार्ये स्पष्ट करा. १०
- प्र.४ अ) जागतिकीकरणाची संकल्पना स्पष्ट करा. त्याचा परिणाम अध्यापक शिक्षणावर कसा होईल ? १०
ब) गुणवत्तेची संकल्पना स्पष्ट करा गुणवत्तेच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा १०
- प्र.५ अ) अध्यापक शिक्षणामध्ये आय.सी.टी च्या उपाययोजनाची चर्चा करा. १०
ब) भारतातील अध्यापक शिक्षणातील संशोधन प्रवाहाची चर्चा करा. १०
- प्र.६ अ) स्वायत्तेची संकल्पना स्पष्ट करा संलग्न महाविद्यालयांना स्वायत्तेची कशी मदत होईल? १०
ब) सहयोगी अध्यापनाच्या घटकाचे वर्णन करा ? १०
- प्र.७ विद्यापीठ अनुदान आयोगाची (UGC) कार्ये स्पष्ट करा ? २०
- प्र.८ थोडक्यात लिहा (कोणतेही चार) २०
अ) कृती मूल्यमापकतेचा अर्थ व उपयोग.
ब) उच्च माध्यमिक स्तरावर अध्यापाकास आवश्यक क्षमता
क) अध्यापक शिक्षणाचा त्रिकोणी पाया.
ड) शैक्षणिक धोरणापुढील आव्हाने
इ) अध्यापक शिक्षणामध्ये संशोधनाच्या व्याप्ती
फ) मुल्याधिष्ठीत अध्यापक शिक्षण